

Examen HAVO 2021

muziek

tijdvak 2

maandag 21 juni

9.00 - 11.30 uur

Vergeet niet je op te zetten!

Klik op 'Start' om te beginnen.

Start ▶

Tijdens het examen kun je de volgende knoppen gebruiken:

 ingesproken tekst

 regelen van het volume

 uitleg van het programma

 ga een pagina terug of verder

 ga naar het begin of het einde van het examen

Voor het openen van bronnen gebruik je de volgende knop:

 geluidsfragment

Hiernaast kun je testen of het geluid goed functioneert.

Het examen bestaat uit zes blokken met in totaal 52 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.
Voor elke vraag staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Blok 1 Justin Hurwitz - Another Day of Sun

Blok 2 A. Vivaldi - Concert voor hobo en orkest in C, deel 1

Blok 3 M. Mengelberg - DRESSOIR

Blok 4 Maan ft. Jonna Fraser - Spijt

Blok 5 G. Puccini - La Bohème

Blok 6 Ed Sheeran - Galway Girl

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Blok 1 Justin Hurwitz - Another Day of Sun

Dit vragenblok gaat over de song *Another Day of Sun* uit 2016 van de Amerikaanse componist Justin Hurwitz. De muziek is gecomponeerd voor de film *La La Land*.

De vragen 1, 2 en 3 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is de intro.

(1p) Welk slaginstrument speelt vanaf maat 4 mee?

Het fragment is de intro.

(1p) Geef de technische term voor de uitvoeringswijze van de zang.

Het fragment is de intro.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de bovenstem van de piano juist weer?

De vragen 4 en 5 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van couplet 1. Behalve de drums spelen nog drie instrumenten mee.

(2p) Welke drie instrumenten zijn dat? Laat de opmaat buiten beschouwing.

Het fragment is het begin van couplet 1.

(1p) Geef de technische term voor de baspartij of een omschrijving van de baspartij. Let op: er wordt niet naar een speeltechniek (zoals bijvoorbeeld pizzicato) gevraagd.

Het fragment is de pre-chorus. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Noteer op de stippelijntjes met letters de vorm, gelet op de zangmelodie. De eerste letter is gegeven. Accenten zijn niet nodig.

Van het refrein is maat 1 t/m 4 van de melodie in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten. Het ritme is gegeven.

In het fragment worden twee korte zinnen solistisch gezongen.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft deze zinnen juist weer?

A

B

C

D

In het fragment verandert de toonsoort.

(1p) Geef de technische term voor een verandering van toonsoort.

Het fragment is het slot van de song. In de film zingen en dansen automobilisten op de snelweg en dromen zij om in Hollywood als acteurs beroemd te worden.

(2p) Noem twee kenmerken die deze muziek geschikt maken om op te dansen.

Blok 2 A. Vivaldi - Concert voor hobo en orkest in C, deel 1

Dit vragenblok gaat over deel 1 uit een concert voor hobo en orkest van de Italiaanse componist Antonio Vivaldi (1678-1741). Vivaldi componeerde dit werk toen hij in 1727 op bezoek was in Amsterdam. De klank is een halve toon lager dan de notatie.

Het fragment is het begin.

(1p) Welk instrument speelt behalve de hobo en de strijkers?

Het fragment is het begin. In het fragment speelt de hobo twee keer dezelfde melodie.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de hobo juist weer?

A

B

C

D

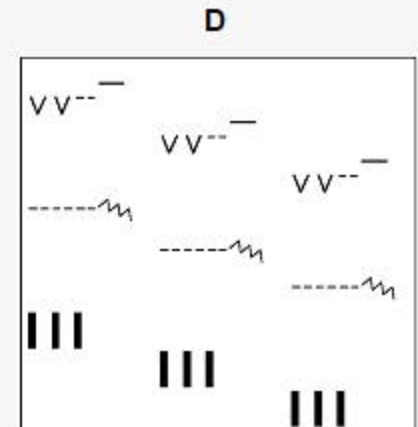
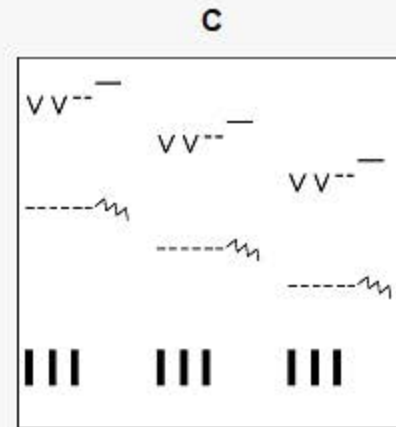
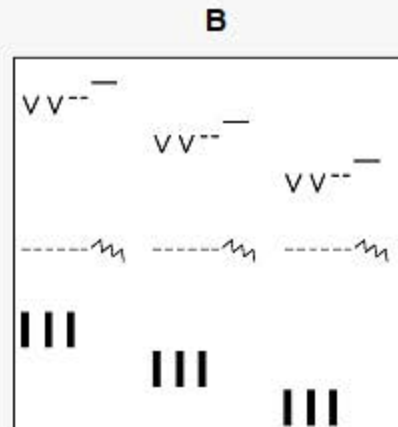
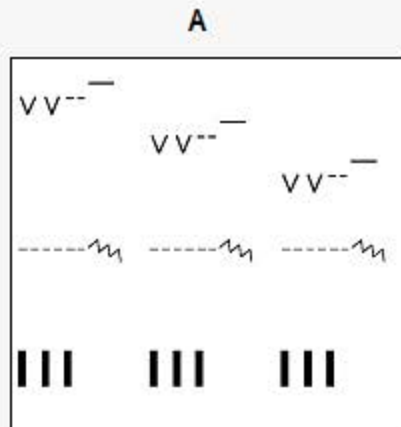
De vragen 13 en 14 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Van het fragment is de melodie in de uitwerkbijlage afgedrukt. Elke maat eindigt met een stijgende kwart.

(1p) Geef in de uitwerkbijlage onder elke kwart aan of het een reine kwart (R) of een overmatige kwart (O) is.

In het fragment zijn behalve de hobopartij nog twee andere partijen te onderscheiden.

(1p) Welke grafische notatie geeft het verloop van de drie partijen het best weer?

In het fragment vindt spanningsopbouw plaats.

(2p) Noem twee manieren waarop de componist in het fragment de spanningsopbouw realiseert. Laat de dynamiek buiten beschouwing.

Fragment 1 is het begin. Fragment 2 is een variatie op het begin.

(2p) Noem drie verschillen tussen beide fragmenten. Laat de dynamiek buiten beschouwing. Ga bij je antwoord uit van fragment 2.

Van het fragment is de partij van de hobo weergegeven.

Elke twee tellen verandert het akkoord.

(2p) Geef in de uitwerkbijlage van elk akkoord aan of het majeur of mineur is.

Fragment 1 is het begin van deel 1. Fragment 2 is het begin van deel 2.

(1p) Noem twee verschillen tussen beide fragmenten gelet op de instrumentatie. Ga bij je antwoord uit van fragment 2. Een antwoord als 'minder instrumenten' is niet voldoende.

Blok 3 M. Mengelberg - Dressoir

Dit vragenblok gaat over vier delen uit *Dressoir* (1977), een compositie voor ensemble van de Nederlandse componist Misha Mengelberg (1935-2017). Het werk bestaat uit tien korte delen. Elk deel is vernoemd naar een willekeurig voorwerp dat je op een dressoir (een lage kast) kan aantreffen.

De vragen 19 en 20 gaan over het deel met de titel *Tinnen rookset*.

Het fragment is het begin van het deel en staat in een 5/4-maat. De trompetpartij is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Omcirkel de twee noten in de trompetpartij die door enkele instrumenten uit het ensemble worden benadrukt.

In het fragment speelt de piccolo drie keer het weergegeven motief, steeds afgewisseld met een variatie op dat motief.

(2p) Geef in de uitwerkbijlage van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

Het weergegeven motief wordt steeds op dezelfde toonhoogte ingezet.

bewering 2

Het weergegeven motief wordt steeds ná de tel ingezet.

bewering 3

Het weergegeven motief wordt unisono met de piccolo meegespeeld.

De vragen 21 en 22 gaan over het deel met de titel *Trouwfoto*.

Het fragment is maat 1 t/m 8. Dit is het A-gedeelte. Je zou kunnen zeggen dat de componist de trouwfoto op een melancholische (zwaarmoedige) manier heeft verklankt.

(2p) In deze opgave geef je aan op welke twee manieren de componist het melancholische karakter verklankt.

Ga als volgt te werk:

- Noem twee verschillende muzikale middelen.
- Noem bij elk muzikaal middel een bijbehorende technische term (of een omschrijving van die term), gelet op het melancholische karakter.

Laat de instrumentatie en de dynamiek buiten beschouwing.

bijvoorbeeld:

muzikaal middel	technische term (of omschrijving)
dynamiek	piano (of zacht gespeeld)

Het fragment is het hele deel en bestaat uit 42 maten.

(1p) Geef met vijf letters de vorm van het deel weer. De eerste letter is gegeven. Accenten zijn niet nodig.

De vragen 23, 24 en 25 gaan over het deel met de titel *Theemuts*.

Het fragment is het begin. De tegenmelodie is in de uitwerkbijlage afgedrukt, maar er ontbreken enkele toevallige voortekens.

(2p) Noteer in maat 1 & 2 en in maat 5 & 6 de ontbrekende toevallige voortekens.

De vragen 24 en 25 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

In het fragment spelen zeven verschillende instrumenten na elkaar hetzelfde interval.

(2p) Geef in het schema in de uitwerkbijlage met kruisjes de volgorde aan waarin de instrumenten spelen.

In het fragment spelen zeven verschillende instrumenten na elkaar hetzelfde interval.

(1p) Geef de volledige naam van het interval.

De vragen 26 en 27 gaan over het deel met de titel *Naaimand*.

De vorm van het fragment is a - b - a - c. De trombone speelt de melodie en de piano speelt de begeleiding.

(2p) Noem twee verschillen tussen c en het voorafgaande (a - b - a), gelet op de pianopartij. Ga bij je antwoord uit van c. Laat het tempo buiten beschouwing.

Van de solo van de trombone zijn vier maten weergegeven.

De componist maakt gebruik van een grafische partituur.

(1p) Wat is het verschil in uitvoering tussen muziek die genoteerd is in een grafische notatie en muziek die genoteerd is in een traditionele notatie? Ga in je antwoord uit van muziek die genoteerd is in een grafische notatie.

Blok 4 Maan ft. Jonna Fraser - Spijt

Dit vragenblok gaat over de song *Spijt* uit 2018 van de Nederlandse zangeres Maan ft. Jonna Fraser.

Het fragment is de intro en het begin van couplet 1. De onderstem van de pianopartij is weergegeven.

(1p) Wat is de toonsoort?

Het fragment is couplet 1. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Noteer op de stippelijntjes met letters de vorm, gelet op de zangmelodie. De eerste letter is gegeven. Accenten zijn niet nodig. Laat de tekst tussen de haakjes buiten beschouwing.

Het fragment is de pre-chorus. Er vindt een ontwikkeling plaats in het ritme van de drumcomputer.

(1p) Geef een omschrijving van die ontwikkeling. Betrek in je antwoord alle gebruikte notenwaarden van de drumcomputer.

De vragen 31, 32 en 33 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het refrein. De tekst is in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(3p) Geef bij elke regel aan of het eerste woord op de tel of na de tel begint. Het eerste antwoord is gegeven.

- 1 Ja ik heb spijt,
- 2 laat het niet altijd merken,
- 3 soms gaat alles mis,
- 4 probeer het ook te laten werken
- 5 Wanneer alles tegenzit,
- 6 jij weet dat ik niet opgeef,
- 7 ik mis evenwicht
- 8 Ook al ben ik kapot,
- 9 wanneer alles tegenzit.

Het fragment is het refrein. De tekst is weergegeven.

(1p) Welke twee regels worden op dezelfde toonhoogte gezongen als regel 2 en 3?

Het fragment is het refrein. Behalve de drumsounds klinkt er (voornamelijk) na de tel ook nog een melodische slagwerksound.

(1p) Van welk melodisch slaginstrument is dit de sound?

Het fragment is het slot van couplet 2 en bestaat uit vier maten.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft het ritme van de snaredrum(sound) juist weer?

Het fragment is het refrein.

(1p) Geef de technische term voor de samenklank van de zangstemmen.

Het fragment is de bridge. Je zou kunnen zeggen dat in de zang spijt en in de begeleiding eenzaamheid wordt verklankt.

(2p) Op welke manier wordt in de zang spijt verklankt?

Op welke manier wordt in de begeleiding eenzaamheid verklankt?

Blok 5 G. Puccini - La Bohème

Dit vragenblok gaat over een scène uit de opera *La Bohème* van Giacomo Puccini (1858-1924). In de scène is de dichter Rodolfo thuis in Parijs aan het werk. Zijn buurmeisje Mimi klopt aan om een vuurtje te vragen voor haar kaars, die gedooft is.

De vragen 38 en 39 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is het begin van de scène. De melodie van de dwarsfluitpartij is (zonder versieringen) weergegeven.

(1p) Wat is (overwegend) de articulatie van de dwarsfluit?

Het fragment is het begin van de scène. De melodie van de dwarsfluitpartij is (zonder versieringen) in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(2p) Omcirkel in de uitwerkbijlage de zeven noten waarop de dwarsfluit een versiering speelt.

In het fragment ontmoeten de dichter Rodolfo en zijn buurmeisje Mimi elkaar voor het eerst. De tekst en de vertaling zijn weergegeven.

Mimi klopt aan

Rodolfo:	Chi è là?	Wie is daar?
Mimi:	Scusi	Pardon
Rodolfo:	Una donna!	Een vrouw!
Mimi:	Di grazia mi s'è spento il lume	Neem me niet kwalijk, de vlam van mijn kaars is uitgegaan
Rodolfo:	Ecco	Hier
Mimi:	Vorrebbe...?	Zou u....?
Rodolfo:	S'accomodi un momento	Kom even een moment binnen
Mimi:	Non occorre	Dat hoeft niet
Rodolfo:	La prego, entri	Alsjeblieft, kom binnen

In de opera blijkt dat Rodolfo en Mimi bij deze ontmoeting verliefd op elkaar worden.

(2p) Noem twee manieren waarop de componist de opbloeiende verliefdheid muzikaal uitbeeldt.

In het fragment zingen Mimi en Rodolfo. Mimi doet alsof ze de sleutel van haar kamer kwijt is.

(1p) Noem de stemsoort van Mimi en de stemsoort van Rodolfo.

In het fragment zingen Mimi en Rodolfo na elkaar. De melodie van Mimi en Rodolfo is in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt.

(2p) Noteer de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme).

In het fragment zoeken Rodolfo en Mimi samen naar de sleutel (die Rodolfo eigenlijk al gevonden heeft). Terwijl ze in het donker op de grond zoeken, legt hij aarzelend zijn hand op de hare.

(3p) Noem drie manieren waarop deze aarzeling in de muziek wordt uitgebeeld.

De vragen 44 en 45 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

In het fragment heeft Rodolfo Mimi's hand vast. De tekst en vertaling zijn in de uitwerkbijlage afgedrukt.

(1p) Noteer het vormschema door voor elke regel (inclusief de instrumentale regels) een letter te plaatsen. De eerste letter is gegeven. Accenten zijn niet nodig.

(1p) Welk instrument speelt de melodie in het instrumentale gedeelte?

Blok 6 Ed Sheeran - Galway Girl

Dit vragenblok gaat over de song *Galway Girl* uit 2017 van de Engelse zanger Ed Sheeran. De song is ontstaan uit een samenwerking tussen Sheeran en de Ierse folkband Beoga.

De vragen 46 en 47 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is maat 1 t/m 4 van couplet 1. De noten van de bas zijn in de uitwerkbijlage onvolledig afgedrukt in de g-sleutel.

(2p) Noteer de ontbrekende noten (toonhoogte en ritme). De notennamen zijn gegeven. Let op: noteer ook de rusttekens.

Het fragment is maat 1 t/m 4 van couplet 1. De eerste noot van de bas is weergegeven.

(1p) In welke toonsoort staat het fragment?

Het fragment is couplet 1 en bestaat uit acht regels. De tekst is weergegeven.

- 1 I met her on Grafton Street right outside of the bar
- 2 she shared a cigarette with me while her brother played the guitar
- 3 She asked me what does it mean, the Gaelic ink on your arm?
- 4 said it was one of my friend's songs, do you want to drink on?

- 5 She took Jamie as a chaser, Jack for the fun
- 6 she got Arthur on the table with Johnny riding as a shotgun
- 7 Chatted some more, one more drink at the bar
- 8 then put Van on the jukebox, got up to dance

(2p) Noem twee verschillen tussen het eerste gedeelte (regel 1 t/m 4) en het tweede gedeelte (regel 5 t/m 8), gelet op de begeleiding. Ga bij je antwoord uit van het tweede gedeelte. Een antwoord als 'andere / meer instrumenten' is niet voldoende.

Het fragment is de pre-chorus. In maat 2 is de zang tweestemmig.

(1p) Welk notenvoorbeeld geeft de zang juist weer, gelet op maat 2?

A

She played the fid-dle in an I-rish band, but she fell in love with an Eng-lish-man

B

She played the fid-dle in an I-rish band, but she fell in love with an Eng-lish-man

C

She played the fid-dle in an I-rish band, but she fell in love with an Eng-lish-man

D

She played the fid-dle in an I-rish band, but she fell in love with an Eng-lish-man

1

2

3

4

De vragen 50 en 51 hebben betrekking op hetzelfde fragment.

Het fragment is een gedeelte van het refrein. Hierin klinkt een tegenmelodie. Deze tegenmelodie is in vier gedeeltes (zonder versieringen) weergegeven, maar niet in de juiste volgorde.

(1p) In welke volgorde worden de vier delen gespeeld?

1

2

3

4

Het fragment is een gedeelte van het refrein. Hierin klinkt een tegenmelodie. Deze tegenmelodie is in vier gedeeltes (zonder versieringen) weergegeven, maar niet in de juiste volgorde. In de tegenmelodie ontbreken de gis en de d, waardoor er geen sprake is van een majeur- of mineurtoonladder.

(1p) Op wat voor soort toonladder is deze tegenmelodie wel gebaseerd?

Het fragment is het slot.

(2p) Geef in de uitwerkbijlage van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.

bewering 1

De melodie van de mannenstemmen wordt unisono gezongen.

bewering 2

De viool speelt een tegenmelodie.

bewering 3

De melodie van de mannenstemmen bestaat uit twee gelijke delen die beide met een opmaat beginnen.

Dit was de laatste vraag van het examen.

Klik op of onder in het scherm als je de vragen nog eens wilt langslopen.

Klik op de knop 'Stoppen' als je klaar bent.

Bronvermelding

De in dit examen gebruikte bronnen zijn vermeld in het examen zelf en/of in het correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Einde